

Selânik mübadillerinden Fazilet ve Melek Hanımlara tahsis ve teffiz ve ahiren 1885 numaralı kanun mucibince iadeye tâbi tutulan haneye dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 17/VI/1933 - Sayı : 2429)

No.
777

Aşağıda yazılı Bütçe encümeni mazbatası tasvip edilmiştir (Cilt 16 - Sayfa 132, 176, 218: 219).

12 haziran 1933

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATASI

Çankırı mebusu Mustafa Abdülhalik Beyin, Arzuhâl encümeninin 21 - V - 1933 tarihli haftalık mukarrerat cetvelindeki 739 numaralı kararını Umumî Heyette müzakeresine dair tavrı ve Arzuhâl ve Maliye encümenlerinin bu baptağı mazbataları Nakit işleri müdürü Sırrı Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Arzuhâl encümeninin mazbatasında mufassalan izah edilen mahiyeti hukukiye iltizama şayan ve bunu mucip olarak gösterilen sebepler encümenimize de varit görülerek aynı fikre ekseriyetle iştirak edilmiştir. Umumî Heyetin yüksek tasvibine arz olunur.

ARZUHAL ENCÜMENİ MAZBATASI

Arzuhâl encümeninin 16 numaralı haftalık mukarrerat cetvelinde münderiğ 739 numaralı kararın Heyeti Umumiyyede müzakeresi hakkında Çankırı mebusu muhteremi Abdülhalik Beyefendinin vermiş olduğu tavrın encümenimize tevdi üzerine dahili nizamnamemizin 57 nci maddesi hükmüne tevfikân bu mazbatamız yazılarak Heyeti Umumiyyeye arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılndı.

Heyeti Umumiyyede müzakeresi istenilen mesele şudur: Mübadeleye tâbi olan iki kız kardeş istihkaklarına mukabil İstanbulda mübadil bir ruma ait bir haney talip oluyorlar, istihkakları ancak bu hanenin nısfına tekabül ettiği için diğer nısfı borçlandırılmak suretile bu hane 1927 senesinde kendilerine teffiz olunuyor. Bilâhare bu gibi iskânı adi derecesinde tahsis veya tefiz edilen meskenlerden mütevellit borçlar 1866 numaralı kanunla affediliyor. Bu meyanda bu iki kardeşin de borçları bittabi terkin olunuyor ve hane de tamamen kendilerine temlik ve tapuya raptolunmuş oluyor. Bilâhare bu gibi mallardan Yunanlılara ait olan kısmının sahiplerine iadesi meselesi ortaya çıkıyor ve bu esasa binaen 1885 numaralı kanun intişar ediyor. Mezkûr hanenin de bir Yunanlıya ait olduğu tahakkuk edince bu iki kardeşe Maliye memurları müracaat ederek hanenin tahliyesini istiyorlar. Mutasarrıfları, evdeki alâkalarının kesilmesi için mezkûr kanunun birinci maddesinin üçüncü fıkrasındaki sarih hükme tevfikân bidayeti temlikte tefaize esas olan bedel mukabilinde bono verilmesi lâzımeleceğini beyan ediyorlar. Maliye memurları ise mezkûr maddenin dördüncü fıkrası mucibince yalnız kendilerinden alman para varsa onunla iha-

leden mütevellit masrafların tesviyesi lâzımgeleceğini ve üçüncü fıkranın kendilerine şümulü olmadığını iddia ediyorlar.

Maliye memurları ile aralarında çıkan bu ihtilâfın halline imkân bulamayınca bu kardeşler madeletin membar olan Meclisi Âliye müracaatle meselenin tetkikini ve haklarının meydana çıkarılmasını istida ediyorlar. Bu baptaki arzuhalleri encümenimize havale buyuruluyor. Encümenimiz, tetkikata giriştikte evvelki kararımızda da tafsilen arzedildiği üzere Maliyenin noktai nazarına iştirak edemeyerek arzuhal sahiplerinin talep ve iddialarını haklı görüyor.

Gergi Maliye vekâletinin iddiası ve hile 1885 numaralı kanunun birinci maddesinin dördüncü fıkrasında (Bu gayrimenkullerin müzayede suretile satılmış veya borçlanma kanununa tevfikân temlik edilmiş olanları tapuya raptedilmiş olsun olmasın şimdiye kadar istifa edilmiş olan bedellerle ihaleden mütevellit masrafları yekûnu üzerinden istimlâke tâbi tutulur) denilmekte ise de bu fıkraya tekaddüm eden üçüncü fıkrada (Bu gibi gayrimenkullerden teffiz ve tahsis suretile temlik ve tapuya raptedilmiş olanları iptidaen teffiz veya tahsise esas ittihaz edilen kıymet üzerinden mecburî istimlâke tâbi tutulur) diye yazılı olması encümenin noktai nazarında isabet olduğunu gösteriyor. Zira üçüncü fıkranın alelîtlak bu gibi vaziyette bulunanlara tatbik edilecek muameleyi sarîh bir surette beyan ettiği için encümen, bu gibileri dördüncü fıkranın şümulü dairesine almağa imkân bulamıyor ve hatta bu şekildeki meskenler de dördüncü fıkranın hükmüne tâbi tutulduğu takdirde üçüncü fıkranın ne gibi gayrimenkullere taallük ettiğini kestiremiyor ve bu fıkranın manası ve hikmeti vücudü kalmamış olacağı mütaleasında bulunuyor. Bahusus dördüncü fıkrada alelîtlak gayrimenkullerden, ihale masraflarından bahsedilmiş olduğuna ve bu gibi meskenler bidayeten tahsis ve bilâhare de 1866 numaralı kanunla ashabına temlik edilerek onların sarîh malları meyanına girmiş olup bunda ihale meselesi mevzu bahis olamayacağına mebni dördüncü fıkranın, ancak müzayede suretile ve taksit ile şuna buna ihale edilmiş olupta bilâhare Yunan malı olduğu tebeyyün eden sair emlâke aidiyeti lâzımgeleceği, fıkraların ve cümlelerin tanzim ve tertibi suretinden ve kanunun ruhundan sarîh olarak anlaşıldığına hükmediyor. Binaenaleyh bu iki mübadil kardeşlerin bu gün sarîh malı olan meskenleri ellerinden almırken kanunun verdiği bu hakka istinaden bidayeti temlikte teffize esas olan kıymet üzerinden bono verilmesini ve emsali mübadillere bahşedilen haktan ayrılmamalarını madelete ve mevzuata muvafık buluyor ve kararını da o suretle veriyor.

Maliye vekâletile encümenimizin bu hususta tahalüf eden noktai nazarlarından hangisinin isabete makrûn olduğu, meselenin mahiyeti, suret ve şekli cereyanı ve mevzuatın sarahati mütalea buyurulmak suretile, ancak Yüksek Heyetinizin hâsıl edeceği kıymetli kanaat ve vereceği hüküm ile taayyün edecektir.

7 haziran 1336 tarih ve 7 numaralı kanuna müzeyyel 2026 numaralı kanuna dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 21/VI/1933 - Sayı : 2433)

No.

778

2026 numaralı kanunun ruhu ve maksadı: 16 mart 1336 tarihinden sonra sakıt Hükûmetçe tekaüde sevk edilip Hükûmeti milliye ve sakıttan tekaüt maaşı almak suretile filen tekaüt vaziyetine geçerek tekaütlükleri keenlemyekün addedilmemiş olan bilûmum zabitan ve memurini askeriye ve mülkiyeden tekrar muvazzaf hizmete alınmış olanların tekaüde ircalarında ahkâmı hazır ve mevzu dairesinde